

1. โครงการลำดับที่ 01 ค.ศ.2018

2. ชื่อโครงการ: โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกคริสตจักรท้องถิ่น

“การบริหารจัดการพื้นที่ทำกินและกลไกกรรมธรรมชาติที่ยั่งยืน”

3. ตอบสนองนโยบายสภาคริสตจักรในประเทศไทย:

ด้านที่ 4 ด้านพัฒนาและบริการสังคม “สนับสนุนและส่งเสริมให้คริสตจักร หน่วยงาน และสถาบัน ทำพันธกิจพัฒนาและบริการสังคมตลอดจนถึงสร้างเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศอย่างเหมาะสม” ตัวชี้วัดที่ 34 – 36

4. หลักการและเหตุผล: “การจะเป็นเสือนั้นมันไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เราพออยู่พอกิน และมีเศรษฐกิจการเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกิน หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง”พระราชดำรัส “เศรษฐกิจแบบพอเพียง” พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540

เศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy) เป็นปรัชญาที่ชี้แนะทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัส แก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 และภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 ได้ทรงเน้นย้ำเป็นแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในทางเศรษฐกิจ และสาขาอื่นๆ มาร่วมกันประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัส เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) และได้จัดทำเป็นบทความเรื่อง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2542 โดยทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทาน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำบทความที่ทรงแก้ไขแล้วไปเผยแพร่ เพื่อเป็น

แนวทางปฏิบัติของสำนักงานฯ และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2542 มีใจความดังนี้

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไป ในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัว ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

ทั้งนี้จะต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึก ในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

การทำเกษตรในทศวรรษหน้า ผลผลิตสำหรับผู้บริโภคจะเน้นคุณภาพเป็นหลัก หรืออาหารปลอดภัย (foodsafety) การค้าจะเน้นด้านคุณภาพของผลผลิตมากขึ้น การทำเกษตรด้วยระบบอินทรีย์จะเข้ามามีบทบาททดแทนการใช้สารเคมี จากรายงานการสำรวจขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติเมื่อปี พ.ศ. 2543 พบว่าประเทศไทยมีเนื้อที่ทำการเกษตรอันดับที่ 48 ของโลก แต่ใช้ยาฆ่าแมลงอันดับ 5 ของโลก ใช้ยาฆ่าหญ้าอันดับ 4 ของโลก ใช้ฮอร์โมนอันดับที่ 4 ของโลก ประเทศไทยนำเข้าสารเคมีสังเคราะห์ทางการเกษตรเป็นเงินปีละกว่า 3 หมื่นล้านบาท เกษตรกรต้องซื้อปัจจัยการผลิตที่เป็นสารเคมีสังเคราะห์เพื่อใช้ในการเพาะปลูก ซึ่งเป็นต้นทุนการผลิตทางตรงที่เกษตรกรต้องแบกรับ ส่งผลให้ต้องมีการลงทุนต่อไร่สูงและต้องใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ราคาผลผลิตไม่ได้ปรับตัวสูงขึ้นตามสัดส่วนของต้นทุนที่สูงขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรขาดทุนเรื้อรัง มีหนี้สินล้นพ้นตัว ดังนั้น เกษตรอินทรีย์จะเป็นหนทางของการแก้ปัญหาเหล่านี้ได้

แนวคิดพื้นฐานของเกษตรอินทรีย์คือ การบริหารจัดการการผลิตทางการเกษตรแบบองค์รวม ซึ่งแตกต่างอย่างชัดเจนจากการเกษตรแผนใหม่ที่มุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตชนิดใดชนิดหนึ่งสูงสุด โดยการพัฒนาเทคนิคต่างๆ เกี่ยวกับการให้ธาตุอาหารพืชและป้องกันกำจัดสิ่งมีชีวิตอื่นที่อาจมีผลในการทำให้พืชที่ปลูกมีผลผลิตลดลง แนวคิดเช่นนี้เป็นแนวคิดแบบแยกส่วน เพราะแนวคิดนี้ตั้งอยู่บนฐานการมองว่า การเพาะปลูกไม่ได้สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ ดังนั้นการเลือกชนิดและวิธีการใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ มุ่งเฉพาะแต่การประเมินประสิทธิภาพต่อพืชหลักที่ปลูก โดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบต่อทรัพยากรการเกษตรหรือนิเวศการเกษตร สำหรับเกษตรอินทรีย์ซึ่งเป็นการเกษตรแบบองค์รวมจะให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน, การรักษาแหล่งน้ำให้สะอาด และการฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของฟาร์ม ทั้งนี้เพราะแนวทางเกษตรอินทรีย์อาศัยกลไกและกระบวนการของระบบนิเวศในการทำการผลิต ดังนั้นเกษตรอินทรีย์จะประสบความสำเร็จได้ เกษตรกรจำเป็นต้องเรียนรู้กลไกและกระบวนการของระบบนิเวศ

เกษตรอินทรีย์ คือ ระบบการเกษตรที่ผลิตอาหารและเส้นใย ด้วยความยั่งยืนทั้งทางสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ โดยเน้นหลักที่การปรับปรุงบำรุงดิน การเคารพต่อศักยภาพทางธรรมชาติของพืช สัตว์ และนิเวศการเกษตร เกษตรอินทรีย์ลดการใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอก และหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ เช่น ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และ เวชภัณฑ์สำหรับสัตว์ แต่ในขณะเดียวกัน เกษตรอินทรีย์พยายามประยุกต์กลไกและวัฏจักรธรรมชาติในการเพิ่มผลผลิต และพัฒนาความต้านทานต่อโรคของพืชและสัตว์เลี้ยง หลักการเกษตรอินทรีย์นี้เป็นหลักการสากล ที่สอดคล้องกับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ-สังคม ภูมิอากาศ และวัฒนธรรมของท้องถิ่นด้วย

ปัจจุบันการทำการเกษตรของประเทศไทย มีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดศัตรูพืชจำนวนมาก ซึ่งนับจะมีราคาแพงเพิ่มขึ้นทุกปี สารเคมีที่ใช้มีการสะสมในดิน น้ำ และผลผลิตเป็นอันตรายต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค ผลผลิตที่เป็นสินค้าส่งออกมีโอกาสที่จะถูกประเทศคู่ค้าส่งคืนกลับ (ทำให้ผลผลิตราคาตกต่ำ) จึงมีความจำเป็นจะต้องเปลี่ยนระบบการผลิตใหม่หันมาใช้สารอินทรีย์ทดแทน อย่างน้อยก็เพื่อให้ผู้ผลิต/เกษตรกรปลอดภัย และผู้บริโภค (อาหารปลอดภัยสารพิษ) สามารถพัฒนาไปสู่การผลิตอาหารปลอดภัยสารพิษ เป็นเกษตรอินทรีย์ในที่สุด สามารถแข่งขันในตลาดโลก จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จำเป็นต้องบูรณาการ

รณรงค์ให้สมาชิกคริสตจักร เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ รู้จักผลิตและใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี โดยจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเครือข่ายผู้ใช้สารอินทรีย์ในการเกษตร สร้างระบบตลาดที่เป็นธรรม และสร้างกลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการที่ดินที่มีอยู่เพื่อการเกษตรได้อย่างยั่งยืน นำสู่เป้าหมาย...เพื่อรู้พื้นสวนเอเดนที่พระเจ้าทรงสร้างให้กลับคืนมาสู่ความสมดุลทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม ดิน น้ำ ป่า คน ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเกื้อกูล สมดุล และเพื่อการผลิตอาหารให้มีพอกิน พออยู่ พอใช้ พอร่วมเย็น รวมทั้งเพื่อแบ่งปันสำหรับเพื่อนมนุษยชาติ

5. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกคริสตจักรที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจและสามารถทำการเกษตรแบบวิถีธรรมชาติและผลิตพืชผักอาหารอินทรีย์ให้พอกิน พออยู่ พอใช้ พอร่วมเย็น และเพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตในครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนากลุ่มสมาชิกคริสตจักรให้สามารถรวมกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมธรรมชาติสภาคริสตจักรในประเทศไทย เป็นเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง มีพลังและเชื่อมโยงกับเครือข่าย องค์การอื่นที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อติดตามผล สร้างพื้นที่รูปธรรมต้นแบบ พัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ของชุมชน และขยายผลในพื้นที่ต่อไป

6. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. มีจำนวนสมาชิกคริสตจักรตามกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านการอบรมฯ และสามารถกลับมาทำเกษตรอินทรีย์ ไม่น้อยกว่า 10 รายต่อปี
2. มีการจัดการระบบตลาดที่เป็นธรรมสินค้าเกษตรอินทรีย์ในชุมชนเกิดขึ้นอย่างน้อย 2 ชุมชน
3. สมาชิกคริสตจักรท้องถิ่น ตามกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการฝึกอบรมการเกษตรแบบกิจกรรมธรรมชาติ อย่างน้อย 60 คน ต่อปี
4. มีพื้นที่รูปธรรมในการจัดการพื้นที่การเกษตรอย่างยั่งยืน โดยการชุดแบบโคกหนองนาโมเดล และชุดนาขั้นบันไดบนพื้นที่สูง อย่างน้อย 5 พื้นที่